

Vizuály pro Karpaty

Poznejte přírodní prvky ve svém okolí. Uvědomte si, že jsou součástí širšího příběhu. Vytvořte si vztah k danému území nebo příběhu. Chraňte je a chovejte se k nim s úctou.

Rozsah aktivity

- Zkoumání (osobně, pomocí mapy, videí, obrázků a zvuků), jak vypadá nejbližší karpatská oblast a jakou má atmosféru. Kdo tam žije? Proč je důležitou součástí krajiny či regionu? Jaké příběhy v sobě skrývá? Jaké moudrosti z ní lze čerpat?
- Tvorba narativů, příběhů, teorií a názorů na tuto část Karpat. Propojení nejbližší části Karpat s širším územím. Rozvíjení příběhu.
- Pojmenování vjemů, barev, struktur, tvarů a slov, která se s ní spojují.
- Využití kreativních způsobů k vyjádření vlastního chápání a představy o příběhu daného místa.
- Sdílení výsledků s komunitou.

Cílové skupiny

Tato aktivita je přizpůsobena různým cílovým skupinám:

- 1. až 4. ročník základní školy
- 5. až 9. ročník základní školy
- Střední školy a vyšší odborné vzdělávání (10. až 14. ročník)
- Vysoké školy/univerzity
- Veřejnost/komunita

Vzdělávací cíle

Znalosti:

- Určit polohu a popsat místní část Karpat a život v ní (fauna, flóra, moudrosti, příběhy).
- Uvědomit si existenci karpatského regionu jako celku.
- Interpretovat život v celém karpatském regionu (fauna, flóra, moudrosti, příběhy).

Dovednosti:

- Vytvoření příběhu pro konkrétní místo.
- Návrh uměleckého vyjádření spojeného s danou lokalitou a životem v ní.
- Využití přírodních materiálů k vyjádření myšlenek.

Postoje:

- Odůvodnění významu karpatského regionu (nebo jeho místní části).
- Formulace argumentů ve prospěch ochrany a zvelebování karpatského regionu (nebo jeho místní části).
- Rozvíjení uměleckého vyjádření komplexního regionu.

Jsme zvědaví, co díky těmto aktivitám vytvoříte! Vaše nápady mohou posloužit jako skvělý kreativní základ pro vizuální identitu (branding) Dne Karpat. Neváhejte a pošlete svá díla Sekretariátu Karpatské úmluvy na info.carpathianconvention@un.org.

Plány aktivit rozlišené podle cílových skupin

1. až 4. ročník

INFOBOX PRO FACILITÁTORKU/FACILITÁTORA

Délka trvání: přibližně 60 minut

Doporučená velikost skupiny: 10 až 25 dětí

Pomůcky: mapy krajiny a Karpat, fotografie z okolí, obrázky nebo zvuky zvířat a rostlin, připravené přírodní materiály, kresby, pastelky, lepidlo, nůžky, barevný papír, provázek nebo vlna.

Facilitační tipy: Úvod by měl být krátký a vizuální. Zaměřte se spíše na poznávání, zvídavost a emocionální propojení než na podrobné informace. Umožněte dětem dané místo kreativně ztvárnit, ale povzbudte je, aby do něj začlenily něco, co znají z místního prostředí nebo co samy zažily. Kladte otevřené otázky a dejte dětem dostatek času na vysvětlení, proč si vybraly konkrétní barvu, zvíře, místo nebo symbol.

Na co si dát pozor: S přírodními materiály zacházejte zodpovědně a nepodněcujte děti k trhání živých rostlin nebo rušení živočichů. Vyhněte se představování Karpat výhradně jako divočiny. Zahrňte také lidi, osady, tradice a každodenní život. Dbejte na to, aby se mohlo zapojit každé dítě, včetně těch, které dávají přednost mluvenému slovu před kreslením, a naopak.

ÚVOD/ MOTIVACE

Facilitátor/ka ukáže dětem mapu jejich regionu a pomůže jim najít nejbližší část Karpat. Následně jim představí širší karpatský region a jednoduchými slovy vysvětlí, že hory, lesy, řeky, vesnice, zvířata, rostliny a příběhy z jejich okolí jsou součástí mnohem většího celku.

Děti prozkoumávají různé připravené předměty a materiály související s jejich regionem. Mohou to být fotografie, krátká videa, zvuky zvířat, listy, kameny, kousky dřeva, vlna, semena nebo obrázky místních staveb a tradic. Měly by se používat pouze materiály, které již spadly na zem nebo byly předem připraveny. Živé rostliny se netrhají.

Facilitátor/ka klade otázky:

- Co vidíte, slyšíte nebo vnímáte hmatem?
- Které z těchto věcí můžeme najít v našem okolí?
- Kdo v této krajině žije?
- Co by nám toto místo řeklo, kdyby umělo mluvit?
- Čím je toto místo výjimečné?

Každé dítě si vybere jeden obrázek, předmět, zvuk nebo přírodní prvek, který ho zaujme.

HLAVNÍ VZDĚLÁVACÍ AKTIVITA – MŮJ KUS KARPAT

Každé dítě vytvoří obrázek nebo koláž, která zachycuje místní karpatskou oblast jeho vlastními očima. Práce by měla obsahovat:

- jednu část krajiny, například kopec/horu, les, louku, řeku nebo vesnici;
- jedno zvíře nebo rostlinu;
- jednu osobu, činnost, tradici nebo příběh spojený s daným místem;
- jednu barvu nebo symbol, který vyjadřuje atmosféru tohoto místa.

Děti mohou kreslit, malovat, pracovat s připravenými přírodními materiály nebo vytvářet jednoduché tvary z papíru. Lektor je povzbuzuje spíše k zdůvodnění svých rozhodnutí než k doslovnému kopírování skutečné krajiny.

Po dokončení obrázku každé dítě vymyslí krátký příběh, který začíná jednou z následujících vět:

- „Jsem karpatský les a vzpomínám si...“
- „Jsem řeka protékající Karpaty a vidím...“
- „Jsem zvíře žijící v Karpatech a potřebuji...“
- „Toto místo je důležité, protože...“

Facilitátor/ka rozmístí všechny obrázky kolem velké mapy nebo obrysu Karpat. Děti propojí svůj místní obrázek s širším regionem pomocí nitě, čáry nebo cestičky z papíru. Společné dílo ukazuje, že každý místní kout je součástí většího karpatského příběhu.

Skupina diskutuje o tom, co mají tato místa společného a v čem se naopak liší. Facilitátor/ka vysvětlí, že v Karpatech se nachází množství různých typů krajiny, lidí i tradic, ale spojuje je právě toto horské území.

HODNOCENÍ

Každé dítě představí jeden prvek ze svého obrázku a doplní dvě věty:

- „Můj kout Karpat je výjimečný, protože...“
- „Můžeme se o něj starat tak, že...“

Facilitátor sleduje, zda dítě dokáže:

- určit alespoň jeden místní přírodní prvek;
- propojit místní lokalitu s širším karpatským regionem;
- pojmenovat zvíře, rostlinu, příběh, tradici nebo lidskou činnost;
- navrhnout jeden jednoduchý způsob, jak toto místo chránit nebo k němu projevovat úctu.

Na závěr si děti zvolí jeden společný třídní slib pro Karpaty. Tento slib se zapíše vedle společné mapy a vystaví se spolu s výtvy dětí.

5. až 9. ročník

INFOBOX PRO FACILITÁTORKU/FACILITÁTORA

Délka trvání: přibližně 75 minut

Doporučená velikost skupiny: 12 až 30 účastníků, práce ve skupinkách po 3 až 6

Pomůcky: mapy regionu a Karpat, fotografie, krátké místní příběhy nebo citáty, velký balicí papír, papír velikosti pohlednice, fixy, samolepicí papírky, vytištěné obrázky nebo symboly, lepidlo a nůžky.

Facilitační tipy: Připravte si příklady, které mají skutečnou souvislost s daným regionem. Povzbuzujte účastníky, aby hledali souvislosti mezi krajinou, zvířaty, lidmi, tradicemi a současnými výzvami, místo aby vytvářeli izolované seznamy. Když skupiny vybírají symboly nebo barvy, požádejte je, aby vysvětlily, co představují. Před diskusí ve skupině dejte účastníkům čas na samostatné přemýšlení, aby dominantnější hlasy neovlivnily celou mapu.

Na co si dát pozor: Vyhněte se definování jedné „správné“ karpatské identity. Různé zkušenosti a interpretace jsou cenné. Zahrňte i všední místa a každodenní zvyky, nejen známé památky či turistické atrakce. Povzbuzujte účastníky, aby rozlišovali mezi tím, co skutečně vědí, co slyšeli v okolí a co pouze předpokládají.

ÚVOD/ MOTIVACE

Facilitátor/ka představí mapu Karpat a požádá účastníky, aby na ní vyhledali svou oblast. Účastníci nejprve popíší, co již o nejbližší karpatské oblasti vědí.

Facilitátor/ka poté představí krátký výběr místních zdrojů. Výběr může zahrnovat mapy, fotografie, krátká videa, zvuky, místní příběhy, ukázky tradičních řemesel, informace o zvířatech a rostlinách či obrázky zachycující proměny krajiny.

Účastníci pracují v malých skupinách a diskutují o těchto otázkách:

- Jaké přírodní prvky charakterizují toto místo?
- Kteří lidé, činnosti nebo tradice s ním souvisejí?
- Jaké příběhy či poznatky se předávají z generace na generaci?
- Co se na tomto místě změnilo?
- Co by se mohlo ztratit, kdyby se o něj lidé přestali starat?
- Jak je toto konkrétní místo propojeno se zbytkem Karpat?

Facilitátor/ka vysvětlí, že karpatská identita může zahrnovat přírodu, kulturu, práci, vzpomínky, jazyk, gastronomii, architekturu, hudbu, poznání i vztah mezi lidmi a krajinou.

HLAVNÍ VZDĚLÁVACÍ AKTIVITA – MAPA KARPATSKÉ IDENTITY

Každá skupina dostane velký list papíru, uprostřed kterého je název nebo vyobrazení místní karpatské oblasti. Skupina vytvoří vizuální mapu rozdělenou do šesti částí:

1. Krajina a přírodní prvky
2. Živočichové a rostliny
3. Lidé a život v komunitě
4. Tradice, znalosti a příběhy
5. Současné hrozby nebo změny
6. Ochrana a směřování do budoucna

Účastníci do každé části doplňují slova, kresby, symboly, fotografie nebo krátké citáty. Související myšlenky propojují čarami. Například louka může být spojena s rostlinou, pastvou zvířat, tradičním jídlem, místním příběhem a aktuální environmentální hrozbou.

Skupina následně vybere tři prvky, které nejlépe vystihují jejich oblast. Vytvoří „Pohlednici z naší části Karpat“ určenou mladým lidem žijícím v jiné karpatské zemi.

Pohlednice obsahuje:

- jeden obrázek nebo symbol;
- tři slova popisující dané místo;
- jeden krátký místní příběh nebo odkaz;
- jednu podobnost, která může toto místo spojovat s jinými částmi Karpat;
- jeden důvod, proč by mělo být toto místo chráněno;
- jeden konkrétní krok, který mohou mladí lidé podniknout.

Pohlednice budou představeny a společně vystaveny tak, aby vytvořily společnou karpatskou galerii.

HODNOCENÍ

Skupiny se zúčastní prohlídky vytvořené karpatské galerie. Každá skupina posoudí práci jiné skupiny a odpoví na tři otázky:

- Zachycuje práce srozumitelně místní lokalitu?
- Propojuje přírodu, kulturu a komunitu?
- Vysvětluje, proč je toto místo důležité a jak je možné ho chránit?

Každý účastník následně vypracuje individuální reflexi tím, že doplní věty:

- „Před touto aktivitou jsem si myslel/a, že Karpaty jsou...“
- „Teď už chápu, že...“
- „Jedna věc, kterou bych chtěl/a, aby ostatní věděli, je...“
- „Jeden krok, který mohu udělat, je...“

Facilitátor/ka posoudí, zda účastníci dokážou lokalizovat danou oblast, popsat různé aspekty života v ní, propojit místní a regionální identitu, pojmenovat výzvu a navrhnout smysluplné řešení.

10. až 14. ročník

INFOBOX PRO FACILITÁTORKU/FACILITÁTORA

Délka trvání: přibližně 90 minut

Doporučená velikost skupiny: 12 až 30 účastníků, práce ve skupinách po 3 až 6

Pomůcky: mapy, dobové i současné fotografie, svědectví a výpovědi místních obyvatel, krátké texty nebo jiné podkladové materiály, velký balicí papír, fixy, samolepící papírky a pomůcky pro zvolený konečný výstup.

Tipy pro facilitátory: Vybírejte takové místní příklady, které účastníkům umožní nahlédnout na problematiku z více úhlů pohledu. Povzbuzujte je, aby důsledně rozlišovali mezi ověřenými fakty, svědectvími místních obyvatel a vlastní interpretací. Při diskusi o hrozbách nebo budoucích scénářích se ptejte: Koho se to týká? Komu to prospívá? Čí pohled zde může chybět? Cílem není najít jedno univerzální řešení, ale vypracovat odůvodněný a realistický návrh.

Facilitační tipy: Vyhněte se zjednodušování rozvoje, cestovního ruchu či ochrany přírody na jednoznačně pozitivní nebo negativní jevy. Podněcujte účastníky, aby zohlednili rozsah, dopady a zapojení místních komunit. Nedovolte skupinám, aby si vymýšlely chybějící fakta. Chybějící informace je vhodné formulovat jako otázky vyžadující další průzkum. Výstupy pro veřejnost by se měly vyvarovat stereotypů a přehnaných tvrzení o Karpatech.

ÚVOD/ MOTIVACE

Facilitátor/ka představí vybrané místní karpatské území, tradici nebo prvek kulturního či přírodního dědictví pomocí různých zdrojů. Mezi ně mohou patřit mapa, fotografie z různých období, krátké osobní svědectví, zpráva z médií nebo tisku, zvuková nahrávka, statistické údaje nebo ukázka tradičních místních znalostí.

Vybraný příklad se může týkat krajiny, tradičního zemědělství, místního produktu, řemesla, architektury, jazyka/nářečí, hudby, slavnosti, lesa, řeky, živočišného či rostlinného druhu nebo komunitní činnosti.

Účastníci diskutují:

- Co činí tento prvek důležitým?
- Kdo jej považuje za důležitý a proč?
- Je jeho hodnota především přírodní, kulturní, společenská nebo ekonomická?
- Lze tyto hodnoty od sebe oddělit?
- Jaké vlivy, tlaky nebo změny na něj působí?
- Kdo by se měl podílet na rozhodování o jeho budoucnosti?
- Jak jej lze prezentovat veřejnosti, aniž by utrpěla jeho autentičnost?

Facilitátor/ka představí myšlenku, že ochrana dědictví nemusí vždy znamenat jeho zachování v nezměněném stavu. Tradice a místní zvyky se mohou dále rozvíjet, avšak tento rozvoj by měl respektovat jejich provázanost s daným místem a komunitou.

HLAVNÍ VZDĚLÁVACÍ AKTIVITA – KARPATSKÝ PŘÍBĚH POD TLAKEM

Účastníci pracují ve skupinách. Každá skupina si vybere nebo dostane přidělen jeden místní karpatský prvek.

Skupina připraví profil, který obsahuje:

- název a lokalitu;
- popis současného stavu;
- vztah ke krajině a místní komunitě;
- související znalosti, zvyky nebo příběhy;
- lidi nebo organizace, které se o něj starají;
- hrozby a problémy;
- propojení s podobnými prvky v jiných částech Karpat;
- nápady na ochranu a odpovědný rozvoj.

Každá skupina následně vytvoří vizuální příběh s názvem „Minulost, přítomnost a možná budoucnost“.

Tento příběh má tři části:

1. **Minulost:** Odkud tento prvek, zvyk nebo příběh pochází?
2. **Současnost:** V jakém stavu se nachází dnes a kdo s ním souvisí?
3. **Možná budoucnost:** Co by se mohlo stát, pokud bude ignorován, a co v případě, že se o něj budeme zodpovědně starat?

Výsledným výstupem může být plakát, krátké video, ilustrovaný příběh, foto-esej, digitální prezentace nebo instalace z připravených přírodních a recyklovaných materiálů.

Skupina musí rovněž vytvořit jedno jasné poselství pro veřejnost. Toto poselství by se mělo vyvarovat stereotypů a mělo by odrážet jak místní specifika, tak i širší karpatský kontext.

Každá skupina navrhne:

1. jedno realistické ochranné opatření;
2. jednu vzdělávací aktivitu;
3. jeden způsob zapojení místní komunity;
4. jeden způsob, jak tento příběh sdílet s lidmi z jiné karpatské oblasti.

HODNOCENÍ

Skupiny představí svou práci formou krátké veřejné prezentace (pitchu). Ostatní účastníci hodnotí prezentaci podle pěti kritérií:

- využití jasných a relevantních podkladů/důkazů;
- propojení přírody, kultury a komunity;
- respektování názorů a znalostí místních obyvatel;
- realistický návrh ochrany;
- srozumitelné propojení s širším karpatským regionem.

Po prezentacích každý účastník individuálně odpoví na otázky:

- Který argument ve prospěch ochrany dědictví byl nejsilnější?
- Jaký názor nebo pohled místních obyvatel v prezentaci chyběl?
- Jaký konflikt nebo náročnou volbu tato aktivita odhalila?
- Jak by v praxi vypadala zodpovědná péče o toto místo?

Facilitátor/ka hodnotí schopnost účastníků kriticky interpretovat region, sestavit příběh podložený důkazy, rozpoznat různé zájmy a navrhnout odůvodněné řešení.

INFOBOX PRO FACILITÁTORKU/FACILITÁTORA

Délka trvání: přibližně 120 minut; aktivitu lze rozšířit o exkurzi do terénu

Doporučená velikost skupiny: 10 až 30 účastníků, práce v mezioborových skupinách po 3 až 6 členech

Pomůcky: podrobné mapy, místní dokumenty a fotografie, svědectví/výpovědi, terénní zápisníky, záznamová zařízení (je-li to vhodné), velký balicí papír, fixy a digitální či fyzické materiály pro rozpracování interpretačního konceptu.

Facilitační tipy: Povzbuzujte účastníky, aby k místnímu příběhu/příkladu přistupovali z více úhlů pohledu a propojovali environmentální, kulturní, sociální a ekonomické dimenze. Požádejte skupiny, aby sledovaly zdroj každé informace. Místní znalosti by měly být považovány za plnohodnotný zdroj. Pokud je to možné, zapojte do průzkumu nebo zpětné vazby místního obyvatele, organizaci nebo odborníka z praxe.

Na co si dát pozor: Před nahráváním nebo zveřejněním identifikovatelných osob, fotografií či osobních příběhů si vyžádejte souhlas dotčených osob. Některé místní poznatky, zvyky či lokality mohou být z různých důvodů považovány za citlivé a neměly by být automaticky zveřejňovány. Podněcujte kritickou reflexi o tom, čí hlasy jsou zastoupeny a čí chybí. Výsledný koncept by měl být pro cílové publikum užitečný a srozumitelný, nejen akademicky kvalitní.

ÚVOD/ MOTIVACE

Facilitátor/ka představí místní karpatskou oblast jako socio-ekologický systém. Úkolem účastníků je prozkoumat vztahy mezi krajinou, biodiverzitou, kulturním dědictvím, místními znalostmi, způsoby obživy, komunitním životem a současným rozvojem.

K zasazení místního příkladu do širšího geografického a kulturního kontextu se použije mapa celého karpatského regionu.

Účastníci diskutují:

- Jaké přírodní a kulturní procesy formovaly toto místo?
- Které formy poznání jsou viditelné a které zůstávají skryté?
- Kdo vytváří veřejný narativ o tomto regionu?
- Čí pohledy jsou méně zastoupeny?
- Co spojuje toto místo/tento region s ostatními částmi Karpat?
- Jak lze o tomto regionu hovořit, aniž by se zjednodušovala jeho rozmanitost?
- Jaké formy rozvoje podporují komunitu, aniž by poškozovaly krajinu či kulturní dědictví?

Facilitátor/ka vysvětlí, že tato aktivita propojí místní výzkum, interpretaci a komunikaci s veřejností.

HLAVNÍ VZDĚLÁVACÍ AKTIVITA – LABORATOŘ INTERPRETACE MÍSTNÍ ČÁSTI KARPAT

Účastníci pracují v mezioborových skupinách. Každá skupina si vybere jedno místo, zvyk, příběh nebo prvek přírodního či kulturního dědictví. Je-li to možné, skupina dané místo pozoruje přímo v terénu. Není-li to možné, pracuje s mapami, obrazovým materiálem, videi, zvukovými záznamy, dokumenty a svědectvími místních obyvatel.

Skupina zkoumá daný případ z pěti hledisek:

1. **Místo:** poloha, krajina a environmentální podmínky;
2. **Život:** druhy, ekosystémy a přírodní procesy;
3. **Komunita:** lidé, způsoby obživy, vztahy a místní organizace;
4. **Dědictví:** znalosti, zvyky, vzpomínky, jazyk, architektura či tradice;
5. **Budoucnost:** hrozby, příležitosti a odpovědnost za ochranu.

Skupina důsledně rozlišuje mezi doloženými informacemi, výpověďmi místních obyvatel a vlastní interpretací.

Na základě tohoto výzkumu skupina připraví interpretační koncept pro Den Karpat. Koncept by měl veřejnosti pomoci rozpoznat tento místní prvek, pochopit jeho širší význam a vytvořit si k němu vztah.

Koncept obsahuje:

- krátký název;
- ústřední příběh;
- tři klíčová fakta nebo podložená pozorování;
- jeden hlas nebo příběh z místního prostředí;
- propojení s širším karpatským regionem;
- vizuální jazyk využívající barvy, tvary, materiály nebo symboly;
- jeden participativní prvek pro veřejnost;
- jedno konkrétní opatření na podporu ochrany nebo odpovědného rozvoje.

Mezi možné formáty patří výstavní panel, komentovaná prohlídka, interaktivní mapa, krátký dokument, podcast, instalace, digitální příběh, vzdělávací stanoviště nebo komunitní akce.

Skupiny rovněž připraví krátké vysvětlení toho, jak jejich koncept přistupuje k inkluzi, autentičnosti, environmentální odpovědnosti a zapojení místní komunity.

HODNOCENÍ

Každá skupina představí svůj koncept před komisí složenou z ostatních účastníků nebo pozvaných zástupců komunity.

Koncepty se hodnotí podle následujících kritérií:

- přesnost a transparentnost zdrojů;
- kvalita místního průzkumu;
- propojení přírodního a kulturního dědictví;
- zohlednění názorů místních obyvatel;
- propojení s širším karpatským regionem;
- přístupnost pro cílovou veřejnost;
- realistický a etický přístup k ochraně;
- proveditelnost realizace.

Účastníci následně na základě zpětné vazby upraví jednu část svého návrhu.

Závěrečná reflexe klade otázky:

- Co jsme se naučili od samotného místa?
- Co jsme se dozvěděli od místních lidí?
- Které předpoklady jsme museli přehodnotit?
- Jak by k tomu mohl přispět náš akademický nebo profesní obor?
- Jak lze tento výstup vrátit komunitě a jak jej může využít?

INFOBOX PRO FACILITÁTORKU/FACILITÁTORA

Délka trvání: přibližně 90 minut.

Doporučená velikost skupiny: 10 až 40 účastníků; větší skupiny by se měly rozdělit na menší tematické skupiny.

Pomůcky: I velké mapy regionu a Karpat, špendlíky nebo samolepky, prázdné kartičky, fixy, fotografie, barevný papír, provázek nebo vlna a hlasovací samolepky či žetony.

Facilitační tipy: Vytvořte atmosféru, ve které jsou různé typy poznání stejně vítány. Osobní vzpomínka či místní zvyk mohou mít stejnou hodnotu jako oficiálně uznaná památka. Povzbuzujte účastníky, aby vysvětlili, proč je pro ně daná věc důležitá, a nevyžadujte od nich odbornou terminologii. Vytvořte prostor pro různé generace a úhly pohledu a do diskuse aktivně zapojujte i tišší účastníky.

Na co si dát pozor: Nepředpokládejte, že všichni účastníci vnímají místní či karpatskou identitu stejně. Nedovolte, aby diskusi ovládla jedna instituce, odborník nebo příliš dominantní účastník. Před sdílením osobních příběhů, fotografií či nahrávek mimo skupinu si vždy vyžádejte souhlas. Nevhodná propagace může některým místům nebo tradicím uškodit. Aktivitu zakončete jedním malým a realistickým dalším krokem, nikoli obecným prohlášením, které se pravděpodobně nenaplní.

ÚVOD/ MOTIVACE

Facilitátor/ka přivítá účastníky u velké mapy regionu. Účastníci jsou vyzváni, aby na ní označili místo v místní karpatské oblasti, které je pro ně důležité.

Místo může souviset s:

- krajinou nebo přírodním prvkem;
- zvířetem nebo rostlinou;
- prací nebo tradičním způsobem obživy;
- jídlem nebo místním produktem;
- architekturou nebo historickou památkou;
- slavností, písní, příběhem nebo zvykem;
- osobní či rodinnou vzpomínkou;
- aktuální komunitní aktivitou.

Účastníci stručně vysvětlí, proč si dané místo vybrali. Facilitátor/ka zdůrazní, že významnou hodnotu mohou mít jak známé památky, tak i malé, každodenní zákoutí.

Skupina si následně prohlédne mapu širšího území Karpat. Účastníci se zamyslí nad myšlenkou, že mnoho komunit v celém regionu má své vlastní přírodní scenérie, příběhy, poznatky a výzvy.

HLAVNÍ VZDĚLÁVACÍ AKTIVITA – NAŠE ŽIVÁ MAPA KARPAT

Účastníci vytvoří společnou komunitní mapu. Každý přidá kartičku, která obsahuje:

- název místa, zvyku nebo příběhu;
- polohu;
- krátký popis;
- osobní nebo komunitní souvislost;
- současný stav;
- aktuální hrozbu nebo obavu;
- osoba, skupina nebo organizace, která se o něj stará;
- jeden nápad pro jeho budoucnost.

Různé barvy mohou představovat přírodu, způsoby obživy, jídlo, řemesla, stavby, zvyky, hudbu, jazyk, vzpomínky a komunitní aktivity.

Po přidání kartiček se účastníci rozdělí do malých skupin podle příbuzných témat. Každá skupina diskutuje:

- Co mají tyto příklady společného?
- Které znalosti nebo zvyky mohou zaniknout?
- Která místa jsou opomíjena?
- Které aktivity již v současné době chrání nebo obnovují místní dědictví?
- Co by se mělo sdílet veřejně?
- Co může být citlivé (např. citlivé informace, zranitelné místo) a nemělo by se šířit ve velkém měřítku?
- Co by měly poznat a ocenit budoucí generace?

Každá skupina vytvoří jednu část společného příběhu s názvem „Toto je náš kout Karpat“.

Společný příběh zahrnuje:

- to, čeho si komunita cení;
- co se změnilo;
- v čem by se mělo pokračovat;
- co potřebuje podporu;
- jak je daná lokalita propojena s širším karpatským regionem.

Skupina může svůj příběh vyjádřit prostřednictvím komunitního plakátu, mapy, sbírky krátkých nahrávek, fotografií, předmětů, symbolů nebo veřejné výstavy. Účastníci společně rozhodnou, které výstupy lze sdílet i mimo skupinu.

HODNOCENÍ

Účastníci si prohlédnou společnou mapu a každý dostane tři hlasovací body (žetony). Vyberou:

- jeden prvek, který je mimořádně důležitý pro místní identitu;
- jeden prvek, který je nejvíce ohrožen;
- jednu aktivitu nebo návrh, který by měl získat podporu komunity.

Facilitátor vede závěrečnou diskusi:

- Co nás překvapilo?
- Které příběhy nebo místa zde chyběly?
- Co už dobře chráníme?
- Co vyžaduje spolupráci?
- Co můžeme reálně udělat po Dni Karpat?

Skupina se dohodne na jednom malém společném dalším kroku. Může se jednat o zdokumentování příběhu, zorganizování výletu, setkání s místním pamětníkem/nositelem tradic, podporu komunitní iniciativy, přípravu veřejné výstavy nebo sdílení výsledků s jinou karpatskou komunitou.

Aktivita končí jednou větou od každého účastníka:

„Budoucí generace by měly vědět, že náš kout Karpat...“